

LIFE / FIT FOR REACH

Keskkonnaväidete kasutamine: parima tava juhend

Kuidas teavitada tarbijaid toodete keskkonnaväidetest

EKODIZAINA KOMPETENCES CENTRS

Eessõna

Tarbijad, ettevõtted ja riigiasutused on üha enam huvitatud keskkonnasõbralikest toodetest, mis ei ole inimeste tervisele ohtlikud. Vastuseks tõstavad tootjad ja jaemüüjad pakenditel või turundusmaterjalides aina rohkem esile toodete keskkonna- ja terviseaspekte – kasutades teksti, sümboleid või muid märgiseid. Selliseid avaldusi nimetatakse keskkonna- ehk roheväideteks. Selle juhendi eesmärk on toetada ettevõtjaid nende toodetavate või levitatavate toodete keskkonnaväidete väljatöötamisel, pakkudes taustteavet ja kirjeldades toodete keskkonna- ja tervisemõjuga seotud teabe edastamise häid tavasid.

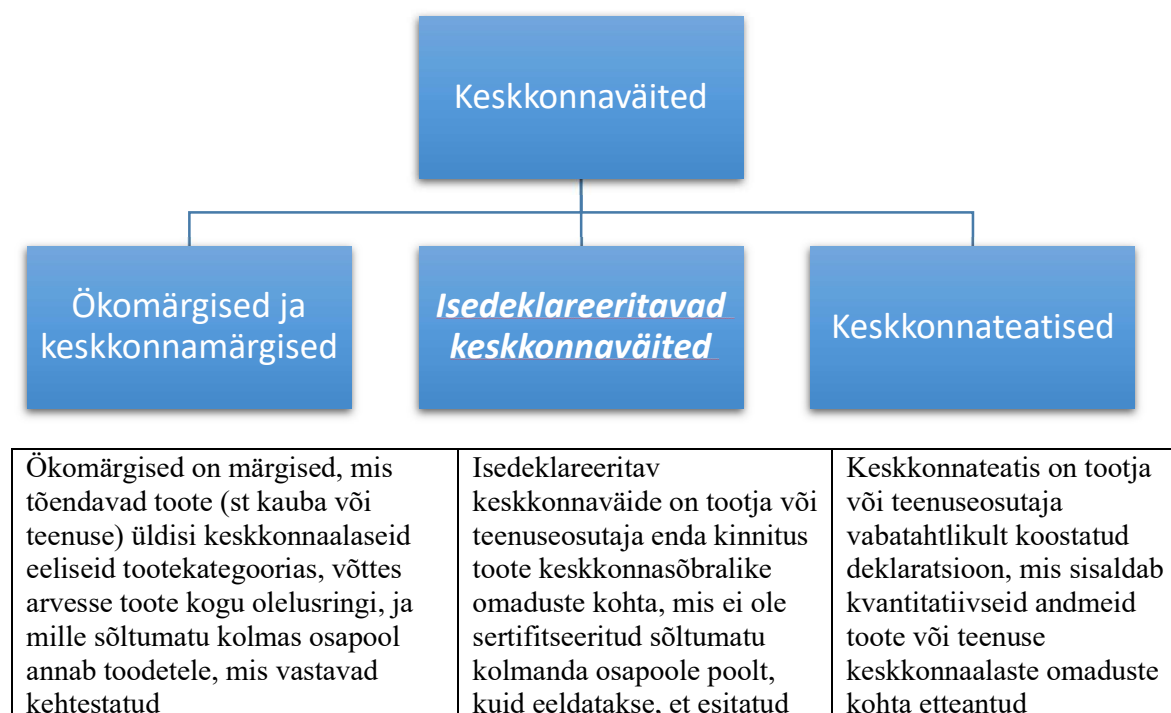
Suundumused ennustavad, et tulevikus võivad väiksema keskkonna- ja tervisemõjuga tooted olla veelgi kasumlikumad, ja seda mitte ainult tarbijate suurenenud nõudluse tõttu, vaid ka tänu suuremale energia- ja materjalitõhususele, madalamatele saastetasudele ning vähem keerukatele juriidilistele nõuetele, kuna ohtlikke aineid kasutatakse väiksemas koguses või ei kasutata üldse.

Klientide ja tarbijate tähelepanu juhtimiseks ettevõtete keskkonna- ja tervisesõbralikkuse parandamise püüdlustele, eriti kui investeringutasuvus on oluline, on vaja hoolikat toodete turundamist.

Käesolev juhend keskendub sellele, kuidas välja töötada selgeid ja põhjendatud isedeklareeritavaid keskkonnaväiteid, vältides seejuures eksitavat teavet. Lisaks tutvustatakse juhendis muud tüüpi keskkonnamärgistust: ökomärgiseid ja toodete keskkonnateatist.

Sissejuhatus keskkonnaväidetesse

Toote keskkonnaaspektide esiletõstmiseks on kolm viisi: sõltumatu kolmanda osapoole väljaantud ökomärgised, isedeklareeritavad keskkonnaväited ja keskkonnateatist.

keskkonnajuhtimiskriteeriumidele ¹ . Keskkonnamärgistel on samad omadused nagu ökomärgistel, kuid need keskenduvad spetsiifilistele mõjudele (nt energiatarbimine, põllumajandustava) ja neid rakendatakse ainult konkreetses sektoris (nt energiat tarbivad seadmed, põllumajandustooted).	teave on tõendatav ja täpne.	kategooriates. Teatistes toodud teave põhineb toote või teenuse olemusringi hindamisel, mille kinnitab sõltumatu kolmas osapool.
---	------------------------------	--

Keskkonnaväited võivad käsitleda üksikuid või paljusid aspekte, nagu toote koostis või heitmed ja ressursitarbimine toote tootmise ja kasutamise ajal (nt CO₂ jalajälg), samuti kõrvaldamise aspekte.

Sellegipoolest peab iga väide olema usaldusväärne. Ebalausate kaubandustavade direktiiv keelab klientide eksitamise toote ostmise soodustamiseks. Üha enam nõuavad tarbijad läbipaistvust ja Euroopa Komisjon suurendab oma regulatiivseid ja mitteregulatiivseid jõupingutusi, et võidelda valede keskkonnaväidete ehk nn rohepesuga.

ISEDEKLAREERITAVAD KESKKONNAVÄITED

Isedeklareeritavad keskkonnaväited on väljatöötatud tootja või teenusepakkuja poolt ja ei ole kolmanda osapoole poolt sertifitseeritud, kuid eeldatakse, et esitatav teave on tõendatav ja täpne.

Üks võimalus tarbijate teavitamiseks toote või teenuse keskkonnasõbralikkusest on isedeklareeritavad keskkonnaväited: tekst, graafika või sümbolid, mis rõhutavad toote keskkonnavalaseid eeliseid. Selliste väidete parim tava on kirjeldatud standardis ISO 14021:2016. Keskkonnaväidete väljatöötamise hea tava peamised põhimõtted ja soovitused leiate keskkonnaväidete vastavuskriteeriumidest², mille on välja töötanud huvirühmade esindajatest koosnev töögrupp, et anda nõu ebalausate kaubandustavade direktiivi 2005/29/EÜ rakendamiseks.

Keskkonnaväidete ja turunduse tegelik väärtus sõltub kindlusest, et väited on **tarbijate jaoks usaldusväärsed** - ettevõtjatel peavad olema tõendid esitatud teabe toetuseks - ning **peegeldavad reaalselt kasu keskkonnale**.

Sisukate ja usaldusväärsete keskkonnaväidete väljatöötamise soodustamiseks ja eksitava teabe vältimiseks soovime järgida järgmisi põhimõtteid:

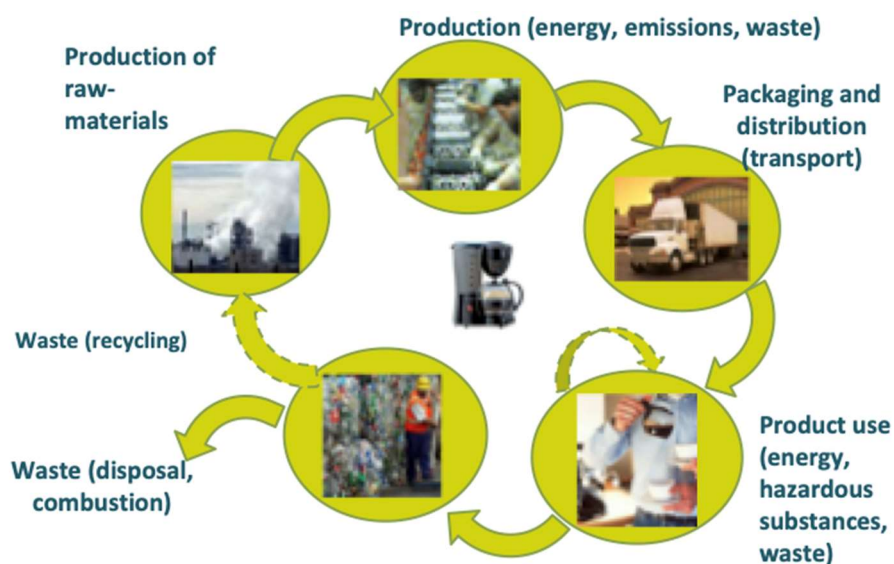
1. Pöörake tähelepanu toote või teenuse olemusringi kõige olulisematele keskkonnavalaspektidele.
2. Töötage välja täpne ja selge väite sisu.
3. Kasutage üksnes asjakohast visuaalset teavet.
4. Veenduge, et väites esitatav teave oleks tõendatav.

¹ Global Ecolabelling Network (GEN) Information paper: introduction to ecolabelling, July 2004

² Compliance Criteria on Environmental Claims, Developed by the Multi-stakeholder Dialogue on Environmental claims 2016

1. Pöörake tähelepanu toote olulusringi kõige olulisematele keskkonnaaspektidele

Igal tootel on olulusringi igas etapis erinev keskkonnamõju, sh ressursi- ja energiakasutus, õhku ja vette eralduvad heitmed, jäätmete teke. Need mõjud sõltuvad toote valmistamisviisist, alustades toorainete hankimisest, toorme ja valmistoote transpordist ning sellest, kuidas toodet kasutatakse ja eluea lõpus utiliseeritakse.

Toote keskkonnasõbralikkuse reklaamimisel on oluline võtta arvesse toote kogu olulusringi, määraates kindlaks kõige olulisemad keskkonnamõjud, et vältida tarbijat eksitavaid väiteid, mis põhinevad ainult osal reklaamitava toote olulusringist ega kajasta toote kogu keskkonnamõju.

Toote või teenuse muudatuste korral tuleks alati hinnata muudatuse üldist keskkonnakasut, st kas keskkonnamõju vähendamine ühes valdkonnas ei põhjusta (suuremat) keskkonnamõju teises. Näiteks väidab tootja pärast tehtud muudatusi, et vähendas toote tootmiseks vajalikku veekulu. Kui aga samal ajal on suurenenud energiatarve, siis oleks eksitav näidata veetarbimise vähenemist keskkonnaalase parandusena ilma sügavama analüüsita. Muudatuste tegeliku netomõju väljaselgitamiseks saab kasutada olulusringi analüüsi, mis võimaldab erinevaid keskkonnamõjusid kindlaks teha ja kaaluda ning seeläbi luua keskkonnaväidetele kindla aluse.

Hea näide	Eksitav teave
Ettevõtte väidab, et on vähendanud oma pesupulbri keskkonnamõju, kuna: • uus pesupulber võimaldab tarbijal pesta madalamatel temperatuuridel, st säästa pesutsükli jooksul kuluvat energiat; • kasutatakse kolmandiku võrra vähem pakendit pesutsükli kohta võrreldes algse versiooniga.	• Pärast pesupulbri tootmiseks vajaliku energiakulu vähendamist väidab tootja, et see on „keskkonnasõbralik“ • Hotell reklaamib end „roheline“, olles rakendanud vaid üksikuid meetmeid (nt keskkonnahoidlik rätikuvahetus).
Kommentaariid:	
Pesupulbri olulusringi analüüs näitas, et kogu olulusringi mõju osas olid kõige olulisemad faktorid energiatarbimise vähendamine toote kasutamise ajal (madalamad pesemistemperatuurid), pakkematerjalide väiksem kulu tänu muudatustele pakendite voltimises ja vähemohlike koostisosade kasutamine.	Toote roheliseks või keskkonnasõbralikuks nimetamise aluseks on ainult üks toote keskkonnaaspekt (tootmisprotsess). Väide on mittespetsiifiline, faktidega täielikult põhjendamata ja läbipaistmatu.

2. Töötage välja selge ja täpne väidete sisu

Keskkonnaväited peavad olema selged ja täpsed, kirjeldades toote konkreetset omadust või kvaliteeti.

- Vältige **ebamääraseid või ebaselgeid väiteid**, nagu „keskkonnasõbralik“, „roheline“, „loodusesõbralik“, „ökoloogiline“, „säästev“ või „kliimasõbralik“. Selliseid väiteid on keeruline, kui mitte võimatu õigustada, kuid kahjuks kasutatakse neid sageli. Keskkonnaeelised tuleks selgelt välja tuua ilma ilustusteta.
- Keskkonnaväide peaks selgelt näitama, **mille kohta see käib**.

Näiteks kas väide puudutab kogu toodet või üksnes selle koostisosi? Kui ettevõtte toodab mitmeid tooteid, peab isedeklareeritavas keskkonnaväites olema selgelt öeldud, milliste toodete kohta see käib.

Väide peaks selgelt ja üheselt mõistetavalt välja tooma, milliseid toote või selle olulusringi aspekte see puudutab: kas kogu toodet, kogu ettevõtet/organisatsiooni või üksikuid elemente, nagu näiteks tootmisprotsess, toote pakend, transport kogu tarneahelas või teatud ressursitõhususega seonduvad aspektid.³

Hea näide	Eksitav teave
Oma veebisaidil teatab ettevõtte selgelt, millistele toodetele on antud ökomärgis.	„Meie tooted on keskkonnasõbralikud“ – kuigi tegelikult on vaid mõnel tootel ökomärgis.

³ Compliance Criteria on Environmental Claims, Developed by the Multi-stakeholder Dialogue on Environmental claims 2016

- Väiteid „ei sisalda ...“ või „... vaba“ võib kasutada vaid juhul, kui antud aine sisaldus ei ületa looduslikku taustkontsentratsiooni.

See tähendab, et seda ainet ei lisata tahtlikult või toode on tootmisprotsessis juhuslikult saastunud. Kosmeetikatoodete väidete esitamise juhised on esitatud kosmeetikatoodete väidete tehnilises dokumentatsioonis⁴, kus käsitletakse üksikasjalikult väidete „... vaba“ kasutamist kosmeetikatoodete puhul.

Eksitava teabe hulka kuuluvad ka järgnevad näited:

- väide, et toode ei sisalda teatud ainet, kui see sisaldab samal ajal mõnda muud sarnaste omadustega komponenti, nt „BPA-vaba“, kui toode sisaldab BPF-i või BPS-i.
- väide, et toode ei sisalda ainet, mida selle tootekategooriaga pole kunagi seostatud, nt et seep ei sisalda freoone.
- Ärge väärkasutage termineid „looduslik“ ja „keemiline“.

Kasutage mõistet „looduslik“ ainult toodete või nende komponentide kohta, mis on otseselt loodusest pärit ja keemiliselt modifitseerimata. Loodusest pärit toorainete (nt mineraalõlid, taimed, kiud) järgneva (keemilise) töötlemise korral ei ole termini „looduslik“ kasutamine enam õigustatud, samal ajal võib vähetöödeldud täispuidust lauda nimetada looduslikuks tooteks. Kui toode sisaldab nii looduslikke (nagu eespool määratletud) kui ka sünteetilisi materjale, ei tohiks seda nimetada looduslikuks. Oluline on meeles pidada, et looduslik päritolu ei taga kahjutust, samuti nagu kunstlikud tooted ei tähenda tingimata, et need on ohtlikud.

Hea näide	Eksitav teave
Reklaam väidab, et pesuvahend ei sisalda fosfaate ega lõhnaaineid.	Tootereklaam väidab, et see on „100% looduslik“, kuid toode sisaldab kunstlikult sünteesitud komponente.

- Ohtlike ainete puudumine segudes ja toodetes on soovitatav tootearenduse eesmärk ja seda tuleks igal juhul rakendada. **Väide toksilisuse kohta** tuleks esitada ainult juhul, kui toote komponendid on tunduvalt vähem ohtlikud kui turul olevad võrreldavad tooted ja muud aspektid, näiteks toote funktsionaalsed omadused ja ohutus, on head.

Kemikaalide (segude ja ainete nagu värvid, puhastusvahendid jne) suhtes kehtivad erisätted. Kui segu ei sisalda ohtlikke aineid, ei saa seda kasutada keskkonnaväite argumendi või aspektina, kuna see on vastuolus CLP-määruse⁵ sätetega.

CLP-määruse artikkel 25 keelab sellised väited nagu „mittetoksiline“, „kahjutu“, „mittesaastav“, „keskkonnasõbralik“ või muud väljendid aine või segu ohutuse kohta. Muid aine või segu klassifikatsiooniga vastuolus olevaid väiteid ei tohi etiketil ega pakendil olla.

Hea näide	Eksitav teave
Ei sisalda aineid, mis on klassifitseeritud keskkonnohtlikuks.	Tootja väidab, et „Meie toote toksiliste ainete sisaldus on sarnane veele“, kuigi

⁴ Technical document on cosmetic claims, July 2017

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1272/2008, 16. detsember 2008, mis käsitleb ainete ja segude klassifitseerimist, märgistamist ja pakendamist

	toode sisaldab sooli ja bioloogiliselt aktiivseid koostisosi.
--	---

- ISO standard 14021:2016 annab täpsemad juhised spetsiifiliste terminite õige kasutamise ja kontrollimeetodite kohta. Sellised terminid on: kompostitav (*compostable*), lagundatav (*degradable*), ettenähtud demonteerimiseks (*designed for disassembly*), pikema kasutuseaga toode (*extended life product*), taaskasutatud energia (*recovered energy*), ringlussevõetav (*recyclable*), ringlussevõetud koostisosa (*recycled content*).
- Kasutada tuleks selget ja asjakohast **lisateavet**, mis tõendab keskkonnaväiteid ja annab tarbijale toote kohta arusaadava info ning võimaluse kahtluse korral täiendavat teavet saada. Lisateave peaks põhisõnumit täiendama, mitte olema sellega vastuolus. Hinnata tuleks, kui palju lisateavet on tarbija jaoks asjakohane ja kas on kasulik pakkuda linke ja allikaid, kust täiendavat teavet saada.

3. Kasutage üksnes asjakohast visuaalset teavet

Keskkonnaväidetes kasutatakse sageli visuaalseid elemente, näiteks sümboleid või logosid. Sümbolite kasutamisel tuleks järgida samu nõudeid kui tekstilise teabe puhul - need ei tohiks keskkonnategevuse tulemuslikkuse osas olla eksitavad. Kuna sümbolid mõjutavad ka emotsionaalseid tajusid, tuleks nende kasutamist hoolikalt kaaluda, kuna väärarvamuste tekitamine on veelgi tõenäolisem kui sõnalise teabe puhul. Näiteks sümbolid, mis kujutavad elusorganisme või nende osi (lehed, puud, loomad), võivad tekitada eksitavat ettekujutust toote keskkonnamärgistest.

Sümbolid peavad olema asjakohased ja proportsionaalsed keskkonnaväitega, millega koos neid kasutatakse. Sümboleid võib kasutada põhisõnumi toetuseks, kuid neid ei tohiks kasutada ilma selgituseta. Igal juhul tuleks sümboleid kasutada ainult koos selgitava tekstiga.

Hea näide	Eksitav teave
 50% meie elektrivarustusest tuleb tuuleenergiast	
Kommentaariid:	
Kujutise ja teksti vahel on selge seos. Antud on konkreetne teave tuuleenergia osakaalu kohta.	Pakendil on rohelise lehe sümbol koos tekstiga „Keskkonnaohutu“. Puudub teave sildi tähenduse ja kasutamise kohta.

Logosid või sümboleid ei tohiks kujundada viisil, mis eksitaks tarbijat arvama, et mõni teine organisatsioon on selle heaks kiitnud, kui see tegelikult nii ei ole. Tarbijatele tuleks anda võimalus kontrollida sümboli tähendust ja kasutatud kriteeriume.

4. Veenduge, et väites esitatav teave oleks tõendatav

Keskkonnaväidete puhul on vajalikud nende õigsust kinnitavad tõendid. Tootjad peaksid dokumenteerima oma väidete kehtivuse ja olema valmis väite vaidlustuse korral esitama pädevatele asutustele kogu asjakohase teabe⁶.

Keskkonnaväiteid tuleb tõestada sõltumatute, kontrollitavate ja üldtunnustatud tõenditega vastavalt uusimatele teaduse arengutele ning meetoditele. Kui keskkonnaväidete puhul kasutatakse olulusringi hindamise tulemusi, peaksid need olema sõltumatu osapoole poolt auditeeritud.

Lisateavet leiate standardist ISO 14021:2016 Keskkonnamärgised ja -deklaratsioonid - isedeklareeritavad keskkonnaväited. See sätestab reeglid keskkonnaväidete sisu, lähenemisviiside ja väljatöötamise sammude kohta.

II ÖKOMÄRGISED JA KESKKONNAMÄRGISED

Üks parimaid viise tarbijate teavitamiseks on sõltumatu kolmanda osapoole väljaantud ökomärgised. Ökomärgise kasutamise õiguse annab vastava ökomärgise programmi haldaja pärast seda, kui on tõendatud, et toode või teenus vastab ökomärgise nõuetele.

Ökomärgis tuvastab toote (st kauba või teenuse) üldised keskkonnavalad eelised tootekategoorias olulusringi kaalutlustel ja selle annab erapooletu kolmas osapool toodetele, mis vastavad kehtestatud keskkonnajuhtimiskriteeriumidele.

Keskkonnamärgised on sarnased ökomärgistele, kuid keskenduvad spetsiifilistele mõjudele (nt energiatarbimine, põllumajandustava) ja neid rakendatakse ainult konkreetsetes sektorites (nt energiat tarbivad seadmed, põllumajandustooted).

Ökomärgistamise parim tava on määratletud standardis ISO 14024:2018 Keskkonnamärgised ja -teatised. I tüüpi keskkonnamärgistamine. Põhimõtted ja protseduurid⁷.

Ökomärgistamise peamised põhimõtted on:

1. **Läbipaistvus** – märgise kriteeriumid on kõigile kättesaadavad ja nende väljatöötamise protsess on kodanikuühiskonna organisatsioonide kaasamise kaudu läbipaistev.
2. **Teaduspõhisus** – ökomärgise kriteeriumide väljatöötamiseks ja/või märgise omanike ökomärgise kriteeriumidele vastavuse dokumenteerimiseks kasutatakse teaduslikke meetodeid.

⁶ Ebaausaid kaubandustavasid käsitleva direktiivi 2005/29/EÜ rakendamise/kohaldamise suunised.

⁷ Standard ISO 14024:2018 sätestab keskkonnamärgiste programmide väljatöötamise põhimõtted ja korra, sh tootekategooria valik, toote keskkonnakriteeriumid ja toote funktsionaalsed omadused ning kriteeriumidele vastavuse hindamine ja demonstreerimine. ISO 14024:2018 sätestab ka sertifitseerimise korra toodetele ökomärgise andmiseks.

3. **Sõltumatus** – välditakse huvide konflikte. Ökomärgise andjad on tootjast sõltumatud ja toote vastavust ökomärgise nõuetele kontrollivad sõltumatud audiitorid (või ökomärgise andja).
4. **Olelusringi põhine lähenemisviis** – ökomärgise nõuded käsitlevad toote kõige olulisemaid keskkonnamõjusid toote olelusringi vältel. See takistab tootjatel valida ökomärgise saamiseks lihtsamaid aspekte.
5. **Ajakohastamine** – märgiste andjad täiustavad pidevalt kriteeriume, mis on rangemad kui konkreetse toote suhtes kohaldatavad juriidilised nõuded. Ökomärgiste eesmärk on sertifitseerida ainult neid tooteid, mis on keskmisest märgatavalt väiksema keskkonnamõjuga.

On ka muid keskkonnaaspekte hõlmavaid märgistamisskeeme, mis toimivad sarnaselt ökomärgistega, kuid käsitlevad ainult teatud olelusringi etappe või mõnda keskkonnaaspekti. Seetõttu ei vasta need täielikult ökomärgiste ISO standardile, kuid on usaldusväärsed ja teaduslikult tõendatud. Selline on näiteks FSC (*Forest Stewardship Council*) märgis, mis kinnitab, et puittooted pärinevad säästvast metsandusest. Seda tüüpi märgiseid nimetatakse keskkonnamärgisteks.

Kõige populaarsemad ökomärgised Balti riikides on Euroopa Liidu ökomärgis (Euroopa Liidu lilleke) ja Põhjamaade ökomärgis (Põhjamaade luik). Need ökomärgised täidavad ISO 14024 standardi nõudeid.

Euroopa Liidu ökomärgis

Põhjamaade ökomärgis

Valimaks tootele kõige asjakohasemat ökomärgist, on oluline kaaluda järgmist:

- millised ökomärgised on tooterühmale saadaval;
- kui aratuntav ja tuntud on ökomärgis turul/turgudel;
- kas suudetakse täita nõudeid ja kui mitte, siis milliseid parandusi tuleb tootes või protsessides kriteeriumide täitmiseks rakendada;
- millised on sertifitseerimisega seotud kulud, nt tasu/riigilõiv ja auditeerimiskulud?⁸

Ökomärgise kriteeriumid kirjeldavad konkreetse tooterühma parimat tava. Toote ökomärgise kriteeriumidele vastavuse kontrollimise käigus võib leida võimalusi toodete ja tootmisprotsesside optimeerimiseks.⁹

Rahvusvaheliselt tunnustatud globaalne ökomärgistamisega tegelevate organisatsioonide võrgustik (*Global Ecolabelling Network - GEN*) on mittetulundusühing, mis ühendab maailma juhtivaid ökomärgiste organisatsioone. GENi täisliikmelisus antakse ainult ISO 14024 standardile vastavatele ökomärgise kavadele, seega on nende veebisait usaldusväärne allikas ökomärgiste valimiseks ja kontrollimiseks

⁸ Arvesse tuleks ka võtta, et kriteeriumidele vastavust tuleb dokumenteerida korduvalt pärast märgise saamist, sh siis, kui tooterühma kriteeriume muudetakse/ajakohastatakse.

⁹ Teave ELi ökomärgise kohta Euroopa Komisjoni veebilehel

III Toodete keskkonnateatised

Toote keskkonnateatis sisaldab kvantitatiivset teavet toote keskkonnaomaduste kohta määratud parameetrikategooriates. Teave põhineb toote olelusringi hindamisel ja on kinnitatud sõltumatu kolmanda osapoole poolt.

Toote keskkonnateatis (*Environmental Product Declaration – EPD*) võimaldab näidata toote keskkonnasõbralikkust, kasutades toote olelusringi hindamise tulemusi. Keskkonnateatised annavad teavet energia ja tooraine kasutamise ning toote keskkonnamõjude (nt mõju kliimamuutustele, osoonikihi hõrenemisele, vee ja pinnase hapestumisele jne) kohta kogu olelusringi vältel. Keskkonnateatised on olulised riigihankeprotsessides ja ettevõtetevahelises suhtluses. Deklaratsioonide andmeid saab kasutada sama tüüpi toodete võrdlemiseks.¹⁰

Standard ISO 14025 kehtestab toodete keskkonnateatiste põhimõtted ja korra. Toote keskkonnateatise väljatöötamise esimene samm on toote olelusringi hindamine, millele järgneb hindamistulemuste põhjal keskkonnateatise koostamine. Standardi kohaselt peab keskkonnateatist kontrollima sõltumatu organisatsioon. On organisatsioone, kes pakuvad keskkonnateatiste koostamise raamistikke, mis määravad olelusringi hindamise nõuded (nn tootekategooria reeglid) ning pakuvad võimalusi toote keskkonnateatise kontrollimiseks ja registreerimiseks. Näiteks pakub rahvusvaheline toodete keskkonnateatiste süsteem EnvironDec (<http://www.environdec.com>) tootekategooriate reegleid ja kontrollisüsteemi.

Järeldused

Võttes arvesse, et igal tootel või teenusel on väiksem või suurem mõju keskkonnale ja tõeliselt keskkonnasõbralik saab olla vaid see, mis jääb looduses puutumata, peame hästi läbi mõtlema oma keskkonnavalase teabeedastuse. Vastutustundlikud ja jätkusuutlikud ärimudelid nõuavad ka vastutustundlikku keskkonnateabe edastamist, mis on usaldusväärne – täpne ja teaduslikult tõene – ning asjakohane – käsitleb olulisi parandusi, mis on selged ja tarbija jaoks kasulikud.

Keskkonnateabe edastamist saab hõlbustada standardiseeritud menetluste, metoodikate ja esitusmeetodite, näiteks eelkirjeldatud ökomärgiste, toodete keskkonnateatiste ja isedeklareeritavate keskkonnaväidete abil. Millise neist võimalustest ettevõtte valib või kasutab hoopis standardiseerimata juhtumipõhist kommunikatsiooni, sõltub erinevatest teguritest. Need on muu hulgas toote keskkonnaaspektide deklareerimise põhjused, sihtrühm, olemasolevad ressursid deklaratsiooni väljatöötamiseks ja selle võimalikuks uuendamiseks ning toote turundamise eeldatav mõju.

¹⁰ Enne toodete keskkonnateatiste võrdlemist on siiski soovitatav kontrollida, kas nende aluseks olevate olelusringi analüüside ulatus on sama, kuna vastasel juhul ei ole tulemused võrreldavad.

Lisateavet leiate:

Direktiiv ja standardid

Nimetus	Eesmärk
Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2005/29/EÜ, 11. mai 2005	Ebaausate kaubandustavade direktiiv käsitleb ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausaid kaubandustavasid ELi siseturul.
Standard ISO 14020:2000 Keskkonnamärgised ja -teatised. Üldpõhimõtted	ISO standard, mis annab üldise raamistiku keskkonnamärgiste ja -teatiste väljatöötamiseks ja kasutamiseks.
Standard ISO 14021:2016 Keskkonnamärgised ja -teatised. Isedeklareeritavad keskkonnaväited (II tüüpi keskkonnamärgistamine)	ISO standard, mis kirjeldab toodete ja teenuste isedeklareeritavate keskkonnaväidete parimat tava.
Standard ISO 14024:2018 Keskkonnamärgised ja -teatised. I tüüpi keskkonnamärgistamine. Põhimõtted ja protseduurid	ISO standard, mis kehtestab aluspõhimõtted ökomärgiste väljatöötamiseks, nt ökomärgise kavade väljatöötajatele.
Standard ISO 14025: 2006 Keskkonnamärgised ja – teatised. III tüüpi keskkonnateatised. Põhimõtted ja protseduurid	ISO standard, mis kehtestab aluspõhimõtted toodete olelusringi põhiste keskkonnateatiste väljatöötamiseks.

Juhendid ja muud teabeallikad

1. Info keskkonnateabe edastamise kohta Eesti Keskkonnajuhtimise Assotsiatsiooni veebilehel
<https://www.ekja.ee/et/keskkonnajuhtimine/keskkonnajuhtimine/keskkonnateabe-edastamine/>
2. Eesti Standardikeskuse koduleht
<https://www.evs.ee/et/>
3. Ebaausaid kaubandustavasid käsitleva direktiivi 2005/29/EÜ rakendamise/kohaldamise suunised.
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016SC0163&from=EN>
4. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1272/2008, 16. detsember 2008, mis käsitleb ainete ja segude klassifitseerimist, märgistamist ja pakendamist
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A32008R1272>
5. Compliance Criteria on Environmental Claims, Developed by the Multi-stakeholder Dialogue on Environmental claims 2016
http://www.aim.be/wp-content/themes/aim/pdfs/Compliance_Criteria_on_Environmental_Claims_2016.pdf
6. Environmental labelling and declarations – How ISO standards help, ISO, 2012-10
<https://www.sfs.fi/files/2480/environmental-labelling.pdf>

7. Teave ELi ökomärgise kohta Euroopa Komisjoni veebilehel (ingl k)
<https://ec.europa.eu/environment/ecolabel/eu-ecolabel-for-businesses.html>
8. Green Claims Guidance, UK Department for Environment, Food and Rural Affairs, February 2011
http://www.ukcpi.org/_Assets/custom-docs/publications/pb13453-green-claims-guidance.pdf
9. Guidelines for Providing Product Sustainability Information, United Nations Environment Programme, 2017
<https://www.oneplanetnetwork.org/resource/guidelines-providing-product-sustainability-information>
10. Green Claims Guidance for the Cleaning Products Sector, *UK Cleaning Products Industry Association, November 2014*
<http://www.ukcpi.org/green-cleaning/green-claims-guidance>
11. Technical document on cosmetic claims, *Sub-Working Group on Claims, version of 3 July 2017*
<https://ec.europa.eu/docsroom/documents/24847>

ILMUMISANDMED

© Ecodesign Competence Center, 2020

Autorid: Ilze Neimane, Jana Simanovska

Kaasautorid: Antonia Reihlen, Kai Klein, Jolita Kruopiene

Brošüür anti välja LIFE Fit for REACH projekti raames Euroopa Liidu LIFE programmi rahalisel toel. Brošüüri sisu kajastab üksnes autorite vaateid ega esinda Euroopa Komisjoni seisukohti.

Projekti "Balti riikide tööstusettevõtete piloottegevused heidete vähendamiseks ohtlike kemikaalide asendamise ja ressursside efektiivsema kasutamise teel" (LIFE Fit for REACH, projekti nr LIFE14ENV/LV/000174) kaasfinantseerivad Euroopa Liidu LIFE programm ja Keskkonnainvesteeringute Keskus.